

HEMPUKOIDEN JUHLAT

JONAS
GARDELL

SUOMENTANUT OTTO LAPPALAINEN

JONAS GARDELL
**HEMPUKOIDEN
JUHLAT**

SUOMENTANUT OTTO LAPPALAINEN

JOHNNY KNIGA HELSINKI

Ensimmäinen painos

© Jonas Gardell 2023

Ruotsinkielinen alkuteos: *Fjollornas fest*

First published by Norstedts, Stockholm, Sweden 2023

Published by agreement with Salomonsson Agency

Suomenkielisen laitoksen © Otto Lappalainen ja Johnny Kniga 2025

Kääntäjä on käyttänyt seuraavaa suomennosta:

Dan Anderssonin runo "Omkring tiggarn från Luossa",
nimellä "Mierolaisen ympärillä", Otto Varhian suomennosvalikoimassa
Miilunvartijan lauluja ynnä muita runoja, 1948, 2. p. WSOY 1981.

Johnny Kniga

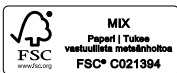
An imprint of Werner Söderström Ltd

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN: 978-952-362-082-7

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuusasioihin liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@kniga.fi

Heteroseksuaalien ja "miehekkäiden" homoseksuaalien käsityksen mukaan hempukkamainen homomies on maahanpoljettu, syrjäteille joutunut, säälittävä olento, jollaisia parveilee baarien ja diskoteekkien seinänvierillä janoisien, onnettomien vampyyrien tavoin... Sillä samaan aikaan kuin monet alkavat hyväksyä homoseksuaalisuuden ja biseksuaalisuuden normaaleiksi ilmiöiksi, ovat harvassa ne, jotka pystyvät katsomaan joittenkin kuljeskelua toisen sukupuolen vaatteissa muuna kuin traagisena pilana.

HOMOSEKSUAALIAKTIVISTI
REVOLT-LEHDESSÄ 1973

PUNAISET KENGÄT

Olipa kerran pieni tyttö, joka oli niin köyhä, että hänen piti aina kulkea paljain jaloin ja olla kylmissään. Sitten tuon pikku tyhmyrin äiti kuoli, sillä sellaista tapahtuu, ja pikkutyttö pääsi paikalle osuneen rikkaan vanhan naisen hoiviin ja olihan se hurja onnenpotku sille pikkuiselle ja paljon parempaa ja hienompaa kuin tuo tyhmyri olisi ikinä ansainnut.

Eräänä päivänä vanha nainen vei suutarin luokse tuon tytön, jonka oli määrä saada uudet kengät. Jo kaikkein tavanomaisimmat mustat kengät olisivat olleet enemmän kuin pikkuinen olisi voinut koskaan edes toivoa, mutta suutarilta löytyi myös punainen kenkäpari, joka oli tehty hienoimmasta marokkolaisesta nahasta, ja silloin pienen tytön mielessä jokin naksautti ja hän tunsi janoavansa noita kauniita punaisia kenkiä.

Hän totesi itsekseen, että kunhan edes kerran saisi pitää niitä kenkiä kaikkien nähdessä hänet ja ihaillessa häntä, silloin hän ei ikinä enää toivoisi mitään tässä elämässä.

Eiväthän nämä kengät tietenkään olisi olleet sopivat pienelle tyhmyrille, joka ei olisi oikeastaan tarvinnut minkäänlaisia kenkiä, mutta hän kuitenkin puijasi vanhan naisen ostamaan ne.

Hänen sydämensä oli pakahtua ylpeydestä ja sen hetken verran hän oli täysin onnessaan.

Vähän tämän jälkeen vanha nainen sairastui ja hänen sanottiin olevan kuoleman kielissä. Tietysti juuri pienen tytön piti hoitaa ja palvella häntä niin kauan kuin sitä kesti.

Mutta sattui niin, että eräänä iltana etäämpänä kaupungissa järjestettiin suuret tanssiaiset ja tyttö oli saanut niihin kutsun. Hän katseli vuoteessa makaavaa naista joka kuolisi kuitenkin, katsoi punaisia kenkiään – ja sitten hän laittoi ne jalkaan, ja kiirehti juhlaan.

Hän astui sisälle kauniiseen tanssialiin ja ryhtyi tanssimaan.

Hänen lenkinsä valkea kangas kahisi. Hopeinen koruommel kimalteli tähtien tavoin. Hänen punaiset kenkensä hohtivat, ja hänen ympärillään kaikki olivat iloisia ja kauniita ja ystävällisiä.

Tanssittuaan jonkin aikaa hän halusi levähtää, ehkä siemaista boolia, käydä haukkaamassa hieman raitista ilmaa, jutella joidenkin muiden vieraiden kanssa, mutta hän ei voinutkaan lakata tanssimasta.

Kengät eivät totelleet häntä. Hän vain jatkoi tanssimista, eikä vain sitä, kengät pakottivat hänet tanssahtamaan pois valoista ja juhlasta ja ihmisten luota. Pystymättä lainkaan muuttamaan suuntaansa hän tanssi pois salista, alas portaita, pitkin katua ja kaupungista pois, entistä pienemmille teille yhä etäämmälle aina metsään asti.

Nyt häntä itketti, räkä valui nenästä ja hän kiljui, hän oli aivan uuvuksissa, tuo pieni tyhmyri, aivan epätoivoinen ja peloissaan, kenkien ajaessa häntä yhä syvemmälle

synkkään metsään. Hänen kampauksensa oli sikinsokin, hänen kasvonsa olivat hien tahrimat, kaunis valkea leninki hopeakoristeineen roikkui märkänä ja rumana hänen yllään.

Silloin häntä kohti tuli enkeli, jonka valkeat vaatteet laahasivat maata ja jonka harteilta siivet levisivät maahan asti. Siinä oli tuo vanha nainen nyt enkeliksi muuttuneena.

Pieni tyttö aikoi rukoilla häneltä anteeksiantoa ja armoa, mutta enkeli huusi: "Tanssi sinä vain, tanssi niin kauan kunnes muutut kalvakaksi ja kylmäksi, kunnes sinun ihosi kiertyy ryppyisenä luurangon ympärille! Tanssi sinä vain ovelta ovelle, ja missä asuu tyhmän ylpeitä lapsia, siellä sinun pitää koputtaa ovelle, niin että he kuulevat sinun tulleen ja pelästyvät sinua!"

Se oli rangaistus siitä, että tyttö halusi olla muita parempi.

Isä sulki kirjan. "No mutta hyi olkoon, onpa kauheaa! Olipa kammottava satu, minun mielestäni."

Poika ja isä olivat samaa mieltä siitä, että pientä tyttöä kävi kauheasti sääliksi ja että enkeliksi muuttunut vanha nainen oli epäoikeudenmukainen ja tyhmä.

Vuoron perään he vakuuttivat toisilleen, että satu oli keksitty ja että mitään tuollaista ei tapahtuisi koskaan oikeasti, niin ettei pojan pitäisi pelästyä, vaikka hän tietenkin oli jo peloissaan.

Oli isompikin asia, ja sitä poika ei koskaan kertonut isälle, sitä kuinka kovasti tuo poika toivoi, että juuri hän itse olisi saanut ne ihmeelliset punaiset kengät.

Miten hän toivoikaan, että juuri hänet kutsuttaisiin tanssiaisiiin ja että hän saisi mennä niihin punaisissa kengissä ja että muut katsoisivat häntä ja ihailisivat häntä.

Sen muun, kaiken seuranneen kauheuden, hän yritti häivyttää pois mielestään.

HEMPUKOIDEN JUHLAT

Kaupunki ei ollut sen kummempaa kuin heikkoa häivettä, liekinkeltaista hohdetta kaukana tummien männynlatvojen takana, heiveröistä huminaa, niin vai-meaa, että oli seistävä ulkona aivan ääneti ja keskityttävä tosissaan, jotta sen kuulisi.

Liekinkeltainen hohde tuli kaupungin kaikista valoista ja kuultavissa oleva etäinen humina, jos sen nyt pystyi kuulemaan, oli kaupungin kaikista autoista lähtevää ääntä.

Näin isä oli selittänyt asian hänelle heidän seistesään illalla terassilla ja isä oli myös osoittanut kaupungin suuntaan.

Kauas Åkervallan taakse, metsien ja järvien tuolle puolen, jopa etäälle Gulltorpin taakse.

Isän päästyä näin pitkälle Mikaelia huimasi. Hän ei saanut oretta johonkin niin kaukaiseen kuin kaupunkiin.

Hän arveli asian muistuttavan sitä, mistä isä lauloi nukuttaessaan häntä: "Jokin tuolla puolen vuorten, kukkain, tähtien ja laulun, jokin tuolla puolen kuuman sydämeni huminoi..."

Isä piti hänen kätöstään omassa lämpimässä, suuressa kädessään ja lauloi pehmeällä, kauniilla äänellään

Luossan kerjäläisestä, kulkureista, kaipuusta ja ihanista asioista.

*Kuulunut en tähän maahan, kärsin vaivaa, ahdistusta
vuoksi epäuskon, rakkauden levottoman, kiihkeän*

Isä istui paikallaan laulamassa, kunnes Mikael oli nukahtanut. Hän lauloi Mikaelin unen helmaan pojan käsi omassaan.

Jonain toisena iltana, kun isän sijaan Mikaelia oli nukuttamassa hänen äitinsä, heinäkuun viimeisellä viikolla pojan ollessa kahdeksanvuotias, äiti varoitti häntä vieraista sedistä.

Ollessaan poikaa nukuttamassa isä lauloi aina. Kyseessä oli milloin "Omkring tiggarn från Luossa", milloin tuutulaulu "Byssan Lull" tai "Det gåtfulla folket", laulu arvoituksellisesta väestä. Jokin monisäkeistöinen laulu, joka auttoi unen tuloon. Välillä sen sijaan isä nukahti ja silloin Mikaelin piti tönäistä häntä niin, että laulu jatkui. Isä joko seiso i vuoteen vieressä häntä kädestä pidellen tai sitten isä oli pitkällään hänen vieressään, lämpöisenä ja turvallisena.

Äidin nukuttaessa häntä asia sujui usein kankeammin. Äiti ei laulanut ollenkaan, vaan hänellä oli tapana vetäistä kirjoituspöydän tuoli sängyn viereen ja istuutua Mikaelin luokse vähän juttelemaan kuten tavallisesti, kaikesta mitä hänen ajatuksissaan nyt liikkuikaan. Sitä oli runsaasti.

Kyseessä saattoivat olla mietteet siitä, miksi täytyy tehdä valinta Beatlesin ja Rolling Stonesin väliltä, aivan kuin voisi pitää vain toisesta. Miksei molemmista? Mitä väliä sillä oli? Äidin ollessa pieni oli valinta tehtävä

Elviksen ja Tommy Steelen väliltä, ja hän oli saanut lahjaksi Tommy Steelen kuvalla varustetun näpsäkän laukun, joten Steelen hän silloin valitsi. Ja se oli oikeastaan hirmuisen tyhmää, koska Elvis oli paljon parempi, mutta eihän äiti saanut minkäänlaista Elvis-laukkaa, joten mitä tyttörukka tekisi?

Ei iltasatua tai kehtolaulua. Ehdottomasti ei iltaruokousta, jollaiseen äiti oli pakotettu pienenä. "Satuja voi sinun isäsi lukea!" Vaimeaa hajanaista lörpöttelyä lankeksi tihkusateen tavoin pojan ylle.

"Istuskelen tässä miettimässä vaihtaisinko tupakan Gula Blendistä Blåhon. Se tuntuisi hiukan terveellisemmältä, vai kuinka? Melkein kuin polttelisi kurkkutablettia. Noin kuin hiukan raikkaampaa, mitä mieltä olet? Haluaisitko, että poltan mentolia tavallisten savukkeiden sijaan?"

Harvoin äiti pystyi pitämään kiinni yhdestä ajatuksesta erityisen pitkään, hän vain ikäänkuin kellui ympäröivään jutellessaan, niin että hän päätyi usein jonnekin aivan muualle kuin mistä oli aloittanut. Häneltä tipahti pois lähes välittömästi ajatus Mikaelin saattamisesta unten maille ja tavallisesti hän päätti siihen, että oli kyllästynyt ja että kaikki juttelu oli saanut hänet haluamaan tupakkataukoa ja että hän tarvitsi savukkeen.

Päivä oli ollut pilvinen mutta hyvin lämmin, ilmassa oli melkein kuin ukkosta, ja he olivat olleet uimassa järven rannalla, ja yleisellä uimarannalla oli ollut niin paljon väkeä, että tuskin oli löytynyt mistään paikkaa, johon levittää pyyhkeensä.

"Niin, tosiaan huomaa, että kaikki alkavat palailla lomiltaan", oli hänen äitinsä sanonut antaessaan isom-

pien tyttäreiden sytyttää vuoron perään äidin savukkeeseen. (Äiti piti siitä, että hän sai osakseen huomiota sillä tavoin.)

Kun koulun lukukausi alkoi muutaman viikon päästä, Mikaelin piti kulkea ensimmäistä kertaa yksin runsaan kilometrin matka koululle, sillä hänen isommat siskonsa joutuivat kaikki ajamaan bussilla Gulltorpiin, missä yläasteen koulu ja lukio sijaitsivat.

Ehkä juuri sen vuoksi äidin mielestä oli korkea aika käydä Mikaelin kanssa tuota keskustelua vieraista sedistä juuri sinä iltana.

Hän ei ollut tehnyt sitä aiemmin, poikahan oli jo kahdeksanvuotias – kenties syynä oli se, että kyseessä oli poika ja vanhemmat sisarukset olivat kaikki tyttöjä, ja pojathan kai kuitenkin jätettiin rauhaan?

Ehkä siksi että Mikael oli äidin kuopus ja kovin pieni ikäisekseen, ja äiti halusi suojella häntä maailman pahudelta. Ehkä siksi että he asuivat lähestulkoon maalla, soratien varrella Åkervallan syrjäkulmalla, joka puolestaan oli jonkinlaista syrjäkulmaa itsessään, mitähän kauheaa siellä voisikaan tapahtua?

Mutta äiti ja isä olivat jutelleet asiasta. Pojassa oli jokin heikkous, minkä he havaitsivat mutta jota he eivät oikein ymmärtäneet. Jonkinlaista turvattomuutta, joka herätti heissä suojeleuvaiston.

Yksinkertaisuutta, olisi pojan äidinäiti sanonut.

Tuuletusikkuna oli avoimena, jotta saatavilla oleva vähäinen illanviileys pääsi sisään ja kevyt tuulenvire tarttui vaaleansiniseen rullaverhoon, joka heilui hiljaa edestakaisin.

Kesäilta ei ollut pimentynyt vielä, ja siksi Mikaelin ei ollut tarvinnut sytyttää yölamppua. Hän pelkäsi muuten kovasti pimeää.

Hänen äitinsä tuli huoneeseen, veti esiin kirjoituspöydän tuolin ja asettui istumaan pojan vuoteen viereen ja lausui sitten asian, aivan kuin kyse oli jostain arkisesta ja jostain, mistä hän olisi puhunut monet kerat ennenkin.

”Olenhan toki sanonut sinulle, että et saa koskaan ottaa vastaan karkkia vierailta sediltä?”

Miten kumma seikka sanottavaksi. Mikael rypisti otsaansa.

”Mitä sitten? Et ole sanonut. Keitä ne ovat? Mitä vieraita setiä?”

”Mutta kyllä minä sen kai olen sanonut? Vieraista sedistä, jotka tulevat luoksesi kadulla ja haluavat tarjota sinulle makeisia?”

”Mitä ihmeen makeisia?”

”Ei sillä ole väliä, koska et kuitenkaan saa ottaa niitä vastaan.”

”Miksen saa ottaa niitä vastaan? Koska makeista saa reikiä hampaisiin?”

”Osittain siksi. Ja osittain, makeiset voivat olla, en nyt oikein tiedä, myrkytettyjä?”

Viimeisen sanan hän lausui lähes kysymyksenä. Mikael ei tajunnut, mitä hänen pitäisi vastata.

”Miksi sedän karkit ovat myrkytettyjä?”

Äiti katsoi pois päin, veti syvään henkeä ja huokaisi. Hän tuoksui savukkeidensa, huulipunaa ja Chanel 5:n äitisekoitukselta. Mikael rakasti äitinsä tuoksua.

”Olet oikeassa”, äiti myönsi sitten, ”nyt taisin liioitella. Eivät ne varmaan ole myrkytettyjä. Miksi olisivat? Olipa tyhmästi minulta. Oli miten oli, jos se mies haluaa, että lähdet hänen mukaansa, ja sanoo, että saat karkkia, jos teet niin, et saa ottaa vastaan karkkia etkä saa lähteä hänen mukaansa. Voitko sen luvata minulle?”

”Mutta mistähän karkista olisi kyse?”

Nyt Mikael alkoi oikeasti kiinnostua asiasta.

”En minä tiedä... nallekarkeista ehkä. Tai vadelmaveineistä. Mutta ei se ole asiassa tärkeintä.”

”Voivatko ne olla karkkiaskeja?”

Äiti huokaisi taas mutta tällä kertaa hän pohti asiaa tarkemmin, aivan kuin ratkaisevaa olisi se, mitä karkkia vieras setä tarjoaisi. Äiti yritti kuvitella miehen ja makeisten ulkonäköä ja hän ajatteli, että kieltämättä makeisasiat olisivat kätevimpiä. Muuten miehen olisi pitänyt ostaa irtokarkkeja paperipussiin, ja tämä häiritsti äidin omassa mielessään alkajaisiksi rakentamaa kuvaa tuosta miehestä, joka jostain syystä oli varsin tyylikäs.

”Niitä ne voivat varmasti olla”, hän lopulta vastasi.

”Onko se merkiltään Pim Pim? Voiko olla Zig Zag? Voiko olla Tutti Fruttia?”

Äkkipikaa hän listasi kaikki suosikkinsa.

”Kunhan se ei ole Läkerolia, koska siitä en tykkää ollenkaan.”

”En minä tiedä, sanoinhan jo”, äiti totesi, tällä kertaa hermostuneemmin. Häntä kadutti, että hän oli antanut pojan heti alkuun esittää yleensäkin kysymyksiä.

”Minä tykkään eniten Tutti Frutti -namusista.”

”Mutta silloin varmasti on kyse niistä. Nuku nyt pikkumies. Nyt äidin täytyy lähteä ulos tupakalle.”

Äiti antoi pojalle pusun poskelle ja marssi ulos lastenhuoneesta. Mikael lojui hetken aikaa valveilla pitkällään ajatellen vierasta setää karkkeineen, ennen asettautumista oikeaan nukkuma-asentoon.

HAIKEA, HAUSKA JA HÄVYTÖN ROMAANI TOISEUDESTA.

Tarina ajasta, jolloin homoutta ei enää kielletty laissa ja seksuaalinen vapautuminen oli aluillaan.

1970-luvun alussa homoklubi Etoile järjesti Piperska murenissa valtavat avajaisjuhlat naisellisille miehille, kutsukaamme heitä tässä vaikka hempukoiksi, mikä sopii hyvin heidän räävittömään huumoriinsa.

700 hempukkaa samoissa juhlissa – ja mitkä pirskeet ne olivatkaan!

Pieni Mikael katsoo kotoaan kaihoisasti kaupunkiin ja on kuulevinaan sen hohteesta nauravan kutsun. Ehkä se kantautuu juuri noista juhlista. Joitain vuosia myöhemmin kutsu käy toteen eivätkä seuraukset ole kaunista kerrottavaa.

Mutta elämä jatkuu, kuitenkin.

